

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва**

Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МИСТЕЦЬКІ
ПРОСТОРИ:
ІСТОРИЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Український та європейський мистецькі простори: історія, теорія, практика: Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. О. А. Сташук, Л. В. Крайлюк. – Рівне: РДГУ, 2019. 220 с.

Упорядники:

Сташук О. А., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ;

Крайлюк Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

До збірника увійшли матеріали наукових пошуків у галузі мистецтвознавства, музеєзнавства і культурології, мистецької педагогіки та практики дослідників Києва, Полтави, Жешува (Польща), Нового Сончу (Польща), Харкова, Івано-Франківська, Острога, Запоріжжя, Рівного.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН

1. **Стоколос Надія**, доктор історичних наук, професор кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», **Шеретюк Руслана**, доктор історичних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Набутки садово-паркового мистецтва Волині крізь призму діяльності Вацлава Борейка (перша половина XIX ст.)*.
2. **Ямборко Ольга**, кандидат мистецтвознавства, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – *Образотворчий стиль килимів Олександра Саєнка 1920-х років*.
3. **Істоміна Галина**, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. – *Сучасне професійне і народне мистецтво кераміки в Україні кінця XX – початку XXI століть: глобалізаційні впливи*.
4. **Крайлюк Любов**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Ремінісценції традиційної монументальної пластики в проєктній графіці Ніла Хасевича*.
5. **Саєнко Тетяна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Народний костюм у творчості художників сучасності*.
6. **Маслова Світлана**, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Ф. Гундертвассер. Поєднання художньої творчості з архітектурною практикою*.
7. **Локшук Ірина**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Західне Полісся: тканини майстрів с. Велимче Ратнівського району*.
8. **Перетяцько Іван**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Філософські основи творчості Густава Клімта (на прикладі «Університетських картин»)*.
9. **Підцерковна Ярослава**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Дерев'яні дитячі меблі тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати*.

10. **Чернієнко Віра**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Симпозіум як форма інтеграційних впливів на мистецькі процеси.*
11. **Болкун Наталія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Творчість кременчуцького художника Дмитра Короля в контексті традиційної витинанки.*
12. **Дибач Ірина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Взаємозв'язок людини і природи через призму мистецтва.*
13. **Усенко Олена**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Традиції вишивки на Полтавщині.*
14. **Павлюк Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Мистецькі погляди на проблему еміграції молоді.*
15. **Галушко Яна**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Дивосвіт казкових образів Марії Приймаченко в культурному просторі сучасності.*
16. **Яремчук Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Естетизм як стильова домнанта імпресіонізму.*
17. **Клімова Катерина-Алісія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Графічний портрет у творчості полтавського художника Миколи Підгорного.*
18. **Лаврук Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Тематика бджільництва у філателії пострадянських країн: історичні аспекти.*
19. **Шепілов Олександр**, магістрант кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Місце живописного натюрморту в інтер'єрі.*
20. **Давидюк Надія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Функціональне призначення батику в країнах Стародавнього Сходу.*
21. **Усик Олена**, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Народний одяг у системі цінностей української культури.*

22. **Карповець Віта**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Інтерпретація творчості Ліни Костенко в українському мистецтві.*
23. **Гаврилюк Василина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Філософія буття та її художні інтерпретації у вічзньому декоративно-прикладному мистецтві.*
24. **Філімонова Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Фотомистецтво Рівненщини: персоналії сьогодення.*
25. **Поздняковська Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Двері як один зі стилеутворюючих елементів інтер'єру.*
26. **Молдаванцев Владислав**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні підходи до komponування християнських храмових споруд в Україні.*
27. **Сучкова Катерина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Сюрреалістичне мистецтво Рене Магрітта як джерело творчих інспірацій*

ХОРЕОГРАФІЧНЕ, ТЕАТРАЛЬНЕ ТА МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. **Швидків Галина**, Заслужений працівник культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету. – *Взаємозв'язок педагогічних принципів видатних фундатора львівської вокальної школи Валерія Висотського та видатного педагога Олени Муравйової.*
2. **Маркевич Лариса**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Модернізація української балетної вистави в 60-80 рр. як переінтонування сфери мислення балетмейстерів.*
3. **Кучина Наталія**, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Музичні фестивалі Рівненщини.*
4. **Легка Ілона**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні вимоги до методики викладання сценічного танцю в закладах освіти.*

5. **Самохвалова Алла**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Соціальні танці – радість, що дарує українська народна культура.*
6. **Панасюк Анастасія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Макс Ріхтер та Ніко М'юлі: паралелі творчості.*
7. **Сімакова Світлана**, магістрантка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди – *Історико-культурні умови формування художнього образу в музичному мистецтві доби класицизму.*
8. **Залевська Вікторія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Творчість поета-пісняра Петра Фатенка.*

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

1. **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska), **Anna Steliga**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska). – *Sztuki plastyczne w edukacji – nowe oblicza i wyzwania.*
2. **Сташук Олександр**, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Тональне вирішення академічного рисунку в контексті сучасної мистецької освіти.*
3. **Steliga Anna**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska), **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska). – *Sztuki plastyczne jako forma wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.*
4. **Власюк Олена**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Формування художнього досвіду студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва.*
5. **Ганжа Микола**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Використання навчально-виховних властивостей мистецтва дизайну – виклик сьогодення в освітньому середовищі.*
6. **Чернюшок Ольга**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського

- державного гуманітарного університету – *Розвиток креативного мислення у підготовці майбутніх художників-педагогів.*
7. Глушук Оксана, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Мистецько-освітній потенціал креативних просторів у міському середовищі*
  8. Кулінка Ірина, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Культурно-мистецькі проєкти в культурно-дозвілєвій практиці Рівненського обласного краєзнавчого музею.*
  9. Ковтун Анна, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Педагогічний потенціал квілінгу.*
  10. Рудописов Євген, магістр, вчитель образотворчого мистецтва дитячої школи мистецтв №1 (м. Запоріжжя) – *Особливості вивчення парадного портрета в загальноосвітній школі.*
  11. Єфимець Людмила, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Туристична сфера України як сегмент культурної політики держави: історія та історіографія проблеми*

6. Эстетическое воспитание младших школьников на уроках трудового обучения средствами художественного конструирования / сост. Г. П. Калинина. Свердловск, 1984. 157 с.
7. Психология жизненного успеха: Опыт социально-психологического анализа преодоления критических ситуаций. К., 1995. С. 13
8. <https://vseosvita.ua/news/disciplini-akih-potrebue-xxi-stolitta-2769.html>
9. <https://dixi.education/files/konczepczyia-new-school.pdf>

Чернюшок Ольга Василівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри образотворчого та

декоративно-прикладного мистецтва

Рівненського державного гуманітарного університету

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-ПЕДАГОГІВ

В основі творчого професійного становлення художника, за нашим глибоким переконанням та досвідом викладання, є розвиток художньо-образного мислення, витоки якого знаходяться в площині креативу особистості студента. Безпосередньо з розвитком креативної творчості пов'язана компетентність студентів. Компетенція – це коло питань, рішенням яких володіє індивідум. Компетентна особистість не тільки володіє знаннями в конкретному напрямку діяльності, але й уміє їх застосовувати у розв'язанні практичних завдань. Встановлений тісний, але неоднозначний зв'язок теоретичних знань і практичної творчості.

З одного боку, чим більшим обсягом знань володіє спеціаліст, тим більше буде різноманітних підходів для рішення поставлених завдань. З іншого боку,

не всі теоретичні знання спеціаліста допоможуть знищити стереотипні моделі та знайти нові творчі методи.

Велике значення для вирішення творчих завдань має рівень „готовності” знань до їх використання, мобільність інтелекту в процесі перетворення інформації та усвідомленої компетентності.

Позасвідомо (латентна) компетентність заснована на людській здібності до кодування власного досвіду. Як доводять спостереження та практика, розвиток та прояв креативності безпосередньо пов’язані з рівнем усвідомленої компетентності особистості у сфері творчої діяльності [1, 130]. Це дає можливість повною мірою використати базові знання та вміння у творчому процесі та уникнути помилок.

Останнім часом даному аспекту художньо-педагогічної освіти приділяється чимала увага, що є актуальним у загальному вирішенні проблем сучасного навчального процесу.

Художня практика, підкріплена знаннями різних форм композиційної діяльності, сприяє розвитку творчого мислення, про що переконливо свідчать теоретичні наукові дослідження в психології, педагогіці, мистецтвознавстві, інформатиці. Інтеграція різних напрямків науки та мистецтва виявляється під час висвітлення проблеми візуального сприйняття, уяви, мислительних процесів, пов’язаних із формотворенням та колористикою в композиційній діяльності [2]. Творчий процес потребує глибокого осмислення суті того, що досягається шляхом інтуїції і не знаходить логічного обґрунтування.

Розглянемо витоки терміна «креативне мислення». Уперше поняття «креативність» використав у 1922 році Д. Сімпсон. Таким терміном він назвав здібність людини відмовлятися від стереотипних способів мислення.

У зв’язку з появою в психології поняття «креативність» виникло питання: «Наскільки співвідноситься творча уява та креативність?». Так, А.Б.Єрмолова-Томіна вважає, що уява, насамперед творча, є найбільш яскравим проявом креативності [2, 117-130].

Т.А. Баришева і Ю.А. Жигалов пишуть, що поняття «творчість» і „креативність” диференціюються: перше – виступає як процес і результат, друге – як суб’єктивна детермінантна творчість, тобто як мотиваційна потрібна основа творчості [1, 57]. У загальному вигляді креативність розуміється як здібність до творчості.

Уміння цікаво і нетрадиційно проводити заняття в подальшій педагогічній діяльності майбутніх учителів та керівників студій образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва теж належить до розвитку креативності. Для формування методики навчання творчості необхідно сформулювати певні умови, які дозволять успішно реалізувати поставлені завдання. До них, насамперед, належать творчі здібності та наявність творчого потенціалу.

Наступним компонентом, визначальним у розвитку креативності, є творча уява. У психологічному словнику «уява» (фантазія) – психічний процес, що полягає у створенні нових образів (уявлень) шляхом переробки матеріалів сприйняття, одержаних із попереднього досвіду. Філософське визначення уяви полягає у здібності створювати нові чуттєві або мислительні образи у людській свідомості на основі перетворення одержаних вражень. Уяву розглядають як психічний пізнавальний процес, що полягає в перетворенні уявлень, які відображають реальну дійсність, і створення на даній основі нових уявлень. Щоб підкреслити „істинність” уяви, психологи відокремлюють творчу уяву від репродуктивної.

Вихідна точка творчості – легкість:

- вихід за межі існуючих знань;
- нетрадиційне мислення, що дозволяє швидко вирішити поставлені завдання.

Цей перелік неповний, вказується на „ефективну самостійність” як системну якість, що є окремим проявом креативності.

Наступним важливим компонентом, що сприяє розвитку креативності студентів-художників, є емоція [3]. Л. Виготський вважав, що психологія творчості передусім ґрунтується на дослідженні емоцій. Емоціям притаманна

здібність у відборі вражень і образів, що співзвучні тому настрою, що властивий нам у дану хвилину. Свідчення багатьох творчих геніїв вказують нам на велику роль у процесі творчості емоційних переживань (Мікеланджело, Рембрант, Мурашко, Кандінський, Малевич).

Т.А. Баришева та Ю.А. Жигалов вважають, що здібність до асоціювання необхідно розглядати також як креативну властивість універсального характеру, а розвиток даної здібності – як актуальну проблему практичної психології, орієнтованої на розвиток творчого потенціалу особистості [1, 114]. Асоціативне мислення найбільш яскраво виявляється як ключовий феномен створення художнього твору. Отже, на заняттях із композиції розглядається майбутніми художниками-педагогами як базове в роботі над асоціативною композицією. Асоціативна композиція є найяскравішим виразником креативності автора.

Розвитку творчого мислення студентів на заняттях із композиції, активізації здібностей мисленнєвого оперування вищезгаданих елементів інформації сприяють усі емпіричні та евристичні прийоми, що керують процесом пошуку композиційного вирішення. Серед емпіричних прийомів найбільш поширеними є прийоми «проб та помилок», «взаємних накладень», «взаємних витіснень». До евристичних прийомів належать:

- принцип послідовного наближення – розділення загального завдання на ряд складових і послідовного їх вирішення;
- творчий перехід від вирішення одного завдання до іншого;
- «хід від зворотнього» – мисленнєвий рух у зворотньому порядку;
- «фільтрація» – відсіювання невдалих рішень.

Практично вміле та доцільне застосування емпіричних та евристичних прийомів повинно привести до чіткої системи «алгоритму» творчого пошуку. Евристичні методи навчання вилучили із процесу репродуктивні елементи діяльності. Отже, переслідується мета не тільки навчати студента певним умінням, навичкам, але й зробити його суб'єктом та конструктором свого

навчання, організатором одержання своїх знань, необхідних для творчої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Барышева Т.А., Жигалов Ю.А. Психолого-педагогические основы развития креативности. Санкт-Петербург. 2006. 268 с.
2. Ермолаева-Томина А.Б. Исследование факторов, детерминирующих индивидуальные различия проявления творческой активности. *Психология творчества. Общая, дифференциальная, прикладная / под ред. Я.А. Пономарёва*. Москва: Наука, 1990. С. 117-130.
3. Выготский Л.С. Психология искусства. Москва: Искусство. 1986. 345 с.

Глуцук Оксана
старший викладач

Рівненський державний гуманітарний університет

МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ КРЕАТИВНИХ ПРОСТОРІВ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сьогодні стає очевидним, що задоволення від життя, успіх від самореалізації, життєвий комфорт міських жителів багато в чому залежать від міського середовища, яке створюється самими людьми, активністю місцевих жителів та політикою місцевих владних органів управління.

В самій структурі міського середовища, дослідники виокремлюють безпосередньо саму територію як сукупність об'єктних аспектів життєдіяльності людини і простір як сукупність суб'єктних аспектів, що мають інформаційний, соціально-нормативний, комунікативний та інші виміри [1, 2, 3]. До переліку основних суб'єктних аспектів також входить і соціокультурний вимір.

Сучасні люди все більше прагнуть отримувати досвід у вигляді соціокультурних комунікацій, проведення змістовного дозвілля, естетики,